

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2'50 za 1/64 strani K 1.— Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 35.

V Ptuj v nedeljo dne 4. oktobra 1914.

XV. letnik.

Svetovna vojska.

Avstro-ogrška in nemška armada proti Rusiji združeni; ruska premoč zavržena. — Ruska armada se pomika nazaj. — Srbski napadi vsi odbiti; v Srbiji ponehava odpor. — Velikanska bitka med Nemci in Francozi stoji za nemško armado jako ugodno. — Nemci delajo Angležem na morju velikansko škodo. — V Perziji in Indiji se pričinja revolucija zoper Angleže in Ruse.

Vesele vesti prihajajo od vzhoda in zahoda, severa in juga, — naše orožje zmaguje in vsi sovražniki bodejo kmalu uničeni na tleh ležali.

V Galiciji je naša armada v kljub velikanski premoči ruskih armad stala kakor jeklena stena in zadrževala vpad carizma. Dvakrat se je vnela velikanska bitka okoli Lemberga. In v kljub temu, da so Rusi v divji strasti vse svoje vojaštvo proti nam vrgli, da so imeli dvakratno in trikratno premoč, niso ničesar dosegli. Imeli so le velikanske izgube. Naša armada izvršila je potem novo grupiranje. Medtem so Nemci pod generalom Hindenburgom vrgli rusko armado iz Pruske in uničili skoraj 200.000 Rusov. Kakor vihar divja nemška armada v srce ruske Poljske. Že sta nemška in avstro-ogrška armada združeni in — zdaj ni ruska premoč več tako velika. Nemška pomoč je prišla v pravem času. Zadnja poročila že pravijo, da se Rusi pomikajo nazaj in kmalu bode prišel zaželjeni trenutek, v katerem bodejo popolnoma uničeni . . .

Kar se tiče Srbije, so se vsi njeni obupani poskusi, vdreti čez našo mejo ob hrabrosti naših obmejnih čet ponesrečili. Naše razmeroma male vojaške čete stojijo vse na srbskih tleh. Medtem se pričinja po Srbskem širiti revolucija, beda, lakota. In že ponehava srbski odpor; sovražnikova dežela se je izkravavela in tudi ona, ki je neposredni povzročitelj te velikanske vojne, ležala bode kmalu premagana na tleh. Vsaka sila do vremena! Dosedanji naši uspehi na Balkanu so grozoviti „memento mori“ za deželo kraljemorilcev, ki je bila vedno nekaj peklenjski kotel za vso Evropo. Vsaka sila do vremena!

Nemška glavna armada stoji v naravnost gigantovski bitki zoper francosko-angleško-belgijskega sovražnika. Vsi sovražniki napenjajo zadnje svoje moči, da bi železno jez nemške armade predrl. Pa je vse zaman. Dan za dnevom pri-

hajajo lepi uspehi Nemcev in polagoma pričenjajo tudi sovražniki razumevati, da jih čaka usoda premagancev. S to bitko, ki bode gotovo končala z zmago nemških železnih armad, bode polovica svetovne vojne končana. In zahrbtni, barbarski sovražniki bodejo razumeli, da so se grozovito zaračunali. Mislili so ves svet zoper Avstrijo in Nemčijo nahujskati, pa so izpoznali, da živi v prebivalstvu teh dveh držav duh prostosti in krasnega junaštva . . .

Na suhem nas celi svet ne more premagati. In na morju? Kaj pomaga Anglija njena ogromna armada, večja nego so vse evropske mornarice skupaj?! Nemci imajo več kot za polovico manjšo mornarico. Ali Nemci imajo pogum, hrabrost, navdušenje za vojno, sveto prepričanje za zmago. In zato so napravili Angliji že grozovito škodo, pogreznili so ji izredno veliko število bojnih in drugih parnikov, uničili so že velik del njene svetovne trgovine, — pogum je več nego številka, kakovost več nego množina, pravica, čeprav majhna, je več nego mogočna krivica! Francosko brodogrje v Srednjem morju istotako ni moglo ničesar doseči, niti blizu naših trdnjav se ne upajo, marvač vozijo se le kakor pri manevrih po odprtem morju. Manjka jim tisto, kar nas vse oživlja: pogum, navdušenje za pravico ljubljene domovine.

Doslej kaže torej vse ugodno. Tako je kakor smo rekli: Krvave žrtve prinašamo, ali vsi vragovi nas ne premagajo, dokler stojimo Avstrija in Nemčija v poštenih zvestobih skupaj.

Armadno povelje nadvojvode Friderika o vojnem položaju.

K.-B. Dunaj, 30. septembra. Uradno se razglša: C. in k. armadno vrhovno komando izdalo je sledečo armadno povelje:

„Položaj je za nas in za zvezno nemško armado ugoden. Ruska ofenziva v Galiciji beži nazaj. Skupno z nemškim vojaštvom bode mo sovražnika, ki je bil pri Krasniku in Zamoscu, Insterburgu in Tannenburgu premagan, zopet premagali in uničili.

Proti Francoski vsilila je nemška glavna moč nevzdržljivo globoko v sovražno pokrajino. Tam pride kmalu nova velika zmaga.

Na balkanskem bojišču se borimo istotako v sovražnikovi deželi. Zoperstavljenje Srbov pričinja ponehavati.

Notranja nezadovoljnost, upori, beda in lakota grozijo našim sovražnikom v hrbtu, medtem ko monarhija stoji v edini in v močni zaupnosti, izvojevati to zločinsko nam vsiljeno vojno dozmagovitega konca.

To je resnica o položaju. Sporočiti jo je vsem oficirjem in raztolmačiti moštvo v njega materinem jeziku.

Nadvojvoda Friderik,
general infanterije.

Svarilo.

Prebivalstvo Štajerske, Koroške, Primorske in Kranjske se pozivlja, da s svojim lastnim ravnanjem podpira odredbe, katere so izdale politične in vojaške oblasti v varstvo splošnosti proti zvišanju cen.

Prekoračenja maksimalnih tarif naj se nikar ne trpi.

Straschill'ova grenočica iz zelenjave povzroči
moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake,
romarje itd.

414

Ponujanje višjih kakor maksimalnih cen od strani kupovalcev je nespametno in nepatriotično.

S trajnim zadrževanjem potrebščin v večji množini, kakor se jih rabi za lastno domače gospodarstvo, se ne bo doseglo dovoljenja višjih cen, pač pa zaplembo in kazni.

Vsaka agitacija proti v tem oziru izdanim razglasom itd. tako od strani posameznikov kakor od strani korporacij, je popolnoma nedopustna; istotako vsako javno kritikovanje, ki bi utegnilo javnost razdraževati.

Vsako kršenje takih določb — tudi če so te izdane od političnih oblasti, se bode kaznovalo od vojaških domobranskih sodišč (§ 2. ces. naredbe z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 156, § 65 b civilnega kazenskega zakona.

Kazen: težka ječa od 1 do 5 let.

Vojaško poveljništvo nikakor ne bo trpelo, da bi kdorkoli iz morebitne javne stiske poseben dobiček imel.

Gradec, 7. septembra 1914.

Vojaški poveljnik:

Matanovich m. p. generalmajor.

Organizacija avstrijskih bojnih sil.

Na vseh štirih straneh sveta se borita Avstrija in nje zaveznica za svoj obstoj. Z napeto pozornostjo sledimo v dubu njunim armadam, ki se junaško bore in slavno zmagojujejo na vseh bojiščih. Da bomo lažje presojali pomen bojev in zmag naše armade, navajamo danes v glavnih obrisih ureditev bojnih sil.

Naša skupna armada se deli v petnajst zborov (c. in kr. armada) s 102 polkoma pešcev, 15 polkov dragoncev, 16 polkov huzarjev, 13 polkov ulancev; zborom so prideljeni tudi oddelki topništva, tren, lovski in pionirski bataljoni, železniški, telegrafični in sanitetni oddelki.

Poleg skupne c. in kr. armade ima vsaka državna polovica tudi svoje domobranstvo (ki je pri nas na isti stopinji dovršenosti kakor skupna armada in se lahko tudi zunaj državnih mej uporablja) in sicer c. kr. domobranstvo za avstrijo (37 polkov) ter kr. ogrsko (28 polkov) za ogrsko polovico. Tudi domobranstvo ima nekaj svoje konjenice in svoje topništvo. — Bosna in Hercegovina dajeta državi 4 polke in en lovski bataljon. — Slovenski fantje in možje pripadajo III. zboru, čigar poveljstvo je v Gradcu, in sicer so uvrščeni v polke št. 7 (Celovec), 17 (Ljubljana), 27 (Gradec), 47 (Maribor), 87 (Celje), 97 (Trst), ki dobivajo novice iz ozemlja Štajerske, Koroške, Kranjske, Goriške, Istre in Trsta. — Hrvatje, naši junaški bratje, pripadajo 13. (zagrebškemu) zboru, s polki št. 53 (Zagreb), 96 (Karlovec), 79 (Otočac v Liki), 16 (Belovar v nekdanji vojaški granici), 78 (Osiek), 70 (Petrovaradin). Posebno slavna sta polka 79, in 16.; sploh pa velja kot zgodovinsko dejstvo, da so Hrvatje najboljši in najstrašnejši vojaki na svetu, kar so ponovno pokazali tudi v sedajnih bojih v Srbiji. Bosanci tvorijo 1. (Sarajevo), 2. (Banjaluka) in 3. Dolnja Tuzla, Hercegovci pa 4. (Mostar) polk c. in kr. bosensko-hercegovinske vojske in en lovski bataljon. Lovski bataljoni, ki so deloma ali po večini slovenski, so 5. (Tržič), 7. (Kanal), 9. (Beljak), 11. (Gradiška). — Če beremo o divizijah, o polkih, o baterijah, o trenu itd., moramo razločevati, katere vrste oružju ti oddelki pripadajo.

Pehota se zaznamuje z izrazi: četa, stotinja, bataljon (prapor), polk, brigada. Brigada pehote obsega 2 polka, polk 4 bataljone (polki domobranstva po 3 bataljone), bataljon 4 stotnije, stotinja 4 čete; toraj, ako šteje zdaj v vojski stotinja 250 mož, ima bataljon 1000, polk 4000 in brigada 8000 mož.

Lovci tvorijo stotnije, katerih štiri so en bataljon, ki je samostojen, ker polkov lovci nimajo. Vseh bataljonov je 32 in 4 polki tirolskih „cesarskih lovcev.“

Konjenica se deli v polke (konjeniške), ti v divizije, te pa švadronce, ki pa v razpadajo v voje ali čete in patrolje. En švadron šteje 150

konjenikov, 3 švadronce tvorijo 1 divizijo (t. j. 450), 2 diviziji pa en polk, t. j. 900 mož na konjih v 6 švadronov razdeljenih. Po opravi in oborožitvi se ločijo konjeniki v dragonce (iz avstrijskih dežel, izvemših Galicijo in Bukovino), ulance (iz poljskih in rusinskih pokrajin — nosijo čapko in imajo sulice) ter huzarje (iz ogrskih pokrajin, so vsi v žnorah). Slovenski fantje so uvrščeni v 5. polk dragoncev.

Topništvo se deli v poljsko, gorsko in trdnjavsko; poljsko pa zopet v polke s topovi (Feld-Kanonen) in v polke z možnarji (Feld-Haubitzen). Prvih je 42, drugih 14. Razun teh polkov je še nekaj jahajočih topniških divizij, 9 težkih havbičnih divizij in 6 gorskih topniških polkov. Trdnjavsko topništvo obstoja iz šestih polkov in treh samostojnih bataljonov. Poljsko topništvo je razdeljeno (podobno kakor konjenica) v polke, ti v divizije in te v baterije, ki imajo po 6 (jahajočih) do 8 (vozečih) topov, katere opravlja okoli 120 mož. Konjev spada k jahajoči bateriji okoli 230, k vozeči 150. Trdnjavski topničarski polki pa razpadajo kakor pehotni polki v bataljone (po 3) in ti v stotnije (po 4). Gorsko topništvo ima 6 polkov po 4 baterije. — Pionirji tvorijo 15 samostojnih bataljonov po 5 stotnij (15. bataljon je v Ptuj ob Dravi).

Tren, ki skrbi, da dobe vojaki „vsak dan pol hleba in kar je treba“, tvori 3 trenske polke, ki so razdeljeni v 15 divizij in te v 12 švadronov.

Sanitetnih oddelkov je 27.

Armada ali vojska je samostojno krdelo s samostojno nalogo, ki družni vseh vrst orožje pod enotnim vodstvom. Nastopajoča armada je lahko večja ali manjša, kakor pač njena naloga zahteva. Kot taka lahko nastopa že ena divizija (latinsko: divisio t. j. oddelek vojske), ki družni 2 brigadi (4 polke) pešcev, primerno število konjenikov, lovcev, topništva, pionirjev in trenova eno telo. Največja armadna enota v miru, ki pogosto v vojski samostojno nastopa, je zbor ali kor (lat. corpus — telo, franc. corps, izgovori kôr). En kor obsega 2 diviziji (8 polkov pehote) in potrebne oddelke drugih vrst orožja. Šteje okoli 36.000 mož in 10.000 konj; v vojnem času seveda naraste lahko tudi na 50.000 mož in več. V večjih odločilnih bitkah nastopa po več zborov v zvezi pod vodstvom armadnega poveljnika in njegovega štaba.

Mnogi se čudijo, da je šele zdaj prišlo v avstro-ruski vojni do velikih bitk, čeprav so brali že pred tedni o prvih spopadih konjeništa. Toda pomisliti treba, da armade, ki obsegajo stotisoče in milijone, rabijo mnogo časa, preden najdejo primeren prostor, da se morejo razviti v bojno vrsto in to razvijanje mas tudi dosti časa rabi, ker je od prave razvrstitve skoro največ odvisen končni uspeh.

Na poti v sovražnikovo deželo jezdijo naprej poizvedovalne patrolje. Kakih 15 km za njimi se pomikajo močnejši oddelki konjenice. 20 do 30 km za njimi prodira glavna moč konjeništa, podprta z lovci, in šele 40 do 60 km za njimi se vale glavne sile pehote in topništva, za temi treni. Če bi toraj prve patrolje iz Trsta proti Celovcu prodirajoče armade vzemirjale že Kranj in okolico, bi glavna sila dospela s prvimi četami komaj do Št. Petra na Krasu.

Kako je srbski princ Jurij bežal iz Zemuna.

Osješka cenzurirana „Slavonische Presse“ poroča: Srbi so izvedeli od svojih špijonov, da so ne samo naše čete, ampak tudi javni uradniki in večji del zemunskega prebivalstva odšli iz mesta. Nekega lepega dne je prišel srbski princ Jurij na čelu vojske v Zemun. Princ Jurij je nagovoril ljudstvo in pri tej priložnosti naglašal, da je Zemun „predmestje Belgrada“ in da se v prihodnosti zveže z bodočim glavnim mestom „velike Srbije“. Srbi prihajajo kot prijatelji zemunskega prebivalstva in da hočejo tako z njimi tudi postopati. Nato je izjavil, da korakajo Rusi že proti Budimpešti. (Princ ima res bujno fantazijo. Op. ur.) in da se bodeta skoro zedinili ruska in srbska vojska. Princ je nato po vojaško pozdravil ljudstvo in odjezdil. Kmalu se je princ Jurij vrnil s svojim sprem-

stvom in odšel v divjem begu. Srbski vojaki, ki so za njim prihajali, so vpili: „Švabi prihajajo!“ in vsak je gledal, da se skrjuje na varnem kraju. In zares, oddelki naše vojske žalibog niso imeli veliko opravka zaradi „ponosnega“ bežanja Srbov in njihovih voditeljev. Majhen intermezo „velikega princa“ na našem ozemlju se je končal zanj na tako žalosten način.

Premagana ruska konjenica.

K. B. Dunaj, 29. septembra. Iz vojnega tiskovnega tabora se uradno poroča:

Z ozirom na od zvezanih nemških in avstro-ogrskih bojnih moči pričete nove operacije, se pomika sovražnik ob obeh straneh reke Weichsel nazaj. Naši so močno sovražnikovo kavaljerijo pri Biecu razgnali. Severno od reke Weichel se je več sovražniških kavaljerijskih divizij od zvezanih armad pregnalo. — Namestnik šefa generalštaba pl. Höfer, generalmajor.

Poraz Rusov na vzhodnem Pruskem.

Zdaj šele prihajajo natančnejše vesti o grozovitem porazu, ki so ga doživeli Rusi pod svojim generalom Rennenkampffom v vzhodni Prusiji. Kakor znano, jih je nemška armada pod generalom Hindenburgom obkolila in z železno vehemenco poglala v Mazuriška jezera. Nemci so uničili popolnoma 6 aktivnih ruskih kôrov, dve brigadi strelcev, 6 rezervnih divizij in 2 kavaljerijskidi diviziji.

Več kot 159.000 Rusov je v Mazurijskih jezerih žalostno utonilo, velikansko število pa jih je na bojiščih padlo ali pa jih je bilo vjetih. Aktivna ruska armada na vzhodu bila je globoko nazaj v Rusijo vržena. General Rennenkampff izgubil je v pruskem močvirju svoje škornje...

Zanimivosti iz vojne.

Iz poročil vojnih poročevalcev posnemamo sledeče dogodke:

Na severnem bojišču je odšla neka divizija v boj. Vrhovno zapovedništvo je hotelo divizijo nazaj poklicati, a telefon je bil pretrgan, tako da vojno zapovedništvo ni imelo več zveze s to divizijo. Bilo je že zvečer, ko je dobil generalnoštabni stotnik Ludvik Frank povelje, naj z enim vojem infanterije poišče to divizijo in ji sporoči povelje, da se mora umakniti na gotovo točko. Stotnik je odšel na slepo srečo, hodil ponoči po gozdu in poljih in končno res našel iskano divizijo. A bila je že dosti dalje, kakor je vojno zapovedništvo mislilo. Stotnik Frank pa je spoznal, da se nahaja divizija v jako dobri poziciji in je vsled tega zamolčal ukaz, ki ga je imel sporočiti divizionarju ter mu priporočil, naj le ostane, kjer je. Posledica tega samovoljnega postopanja stotnika Franka je bila, da je divizija naslednji dan pod posebno srečnimi pogoji posegla v boj. Stotnik Frank je predlagan za visoko odlikovanje.

Na potu od Lvova v Brzezany leži Navajo mjesto. Stotnik galskega polka Evgen Martinowicz je imel ukaz, da z dvema kompanijama zavzame neke visočine in prežene ondi nahajajoče so močne kavalerijske oddelke. Po nekem nesporazumljenju je zaostala ena kompanija in stotnik je odšel samo z drugo. Naletel je na več stotnij vojakov in videl artiljerijo, ki se je na jako nevarnem mestu pripravljala na streljanje. Stotnik se je odločil napasti kozake, računajoč, da se bo artiljerija umaknila, če izgubi svoje varstvo. Na potu po gozdu je velik del kompanije zašel in je imel stotnik Martinowicz, stopivši iz gozda, samo še kakih sto mož na razpolaganje. Napadel je kozake in artiljerijo s hitrim streljanjem. Sovražnik je bil presenečen in artiljerija je v diru odšla in kozaki za njo. Pri malem mostu so se Rusi ustavili in začeli streljati, na kar je stotnik Martinowicz zaukazal juriš. Med tem je prišla od zadaj stotinja Čerkeov. Martinowiczova četa se je obrnila in je Čerkese razbila in pregnala. Tako je ta stotnik prepodil sovražno artiljerijo in uničil dva oddelka konjenikov. Stotnik Mar-

tinowicz in četovodja poročnik Lemberg sta predlagana za odlikovanje.

Eden vojnih poročevalcev milanskega „Secolo“ popisuje sledeči pretresljivi dogodek s svojega potovanja v Pariz: Na neki samotni postaji vidim na nosilnici nemškega vojaka v smrtnem boju. Dvignili so ga z voza, ker mu je stresanje množilo smrtne muke. Luč svetilke ob strani je razsvetljevala njegov obraz in obraze štirih ali petih rezervistov, ki so bili izstopili iz vlaka in se sklonili nad ranjenca. Ni več govoril, a zdaj in zdaj se je zdelo, da hočejo njegove ustnice nekaj povedati. Toda govoriti ni mogel, ali oči so mu iskale — obupno iskale nečesa v tujih obrazih, v vlažni, slepi noči, kar bi imelo usmiljenje ž njim v njegovi neizrečeni zapuščenosti. Za trenotek sta veliki modri očesi — nemirni očesi umirajoče kreature — obviseli na meni. Občutil sem nekaj nepopisnega, kar me je prijemalo v dušo, kakor roka potapljačevega se človeka, ki pričakuje rešitve. Tedaj je spreletelo obraz globoko brezrazumno strmenje, pupili sta se razširili jako na široko in neizrečna žalost je legla na lici. „Ca y est“ je rekel eden vojakov. „Mrtev je.“ Drug vojak je napravil znamenje križa, preko v temi stisnjenih ljudi je zašumel mrzel severni veter. — Toliko gledalcev in vendar je umrl zapuščen!

Med avstrijskimi višjimi oficirji, ki so predlagani za odlikovanja, je tudi polkovnik generalnega štaba dr. Karl Bardolff, ki je svoje dni služboval nekaj časa v Ljubljani, v zadnjih letih pa je bil adjutant pokojnega nadvojvode Frana Ferdinanda. Divizija, kateri je sedaj dodeljen polkovnik dr. Bardolff, je stala v noči od 28. na 29. avgusta pri Komarovu. Moštvo je bilo vsled bojov in maršev prejšnjih dni zelo utrjeno. Nameravano je bilo, naj se moštvo to noč naspri in pokrepča, posebno še z ozirom na to, da je bila teji diviziji v pripravljajoči se bitki odkazana jako važna naloga. Na vse zgođaj zjutraj je močan sovražnik napadel tabor te divizije. Smatralo se je, da je katastrofa neizogibna. A posrečilo se je tekem 48 ur zbrati razporedeno moštvo, je urediti in spraviti skupaj tudi tren. Dne 30. avgusta je bila divizija že zopet popolnoma v redu in je krepko pomagala izvojevati dne 31. avgusta pomembno zmago armade generala Aufenberga pri Komarovu. Ko se je divizija dne 28. avgusta umikala, je prišla velevažna pozicija Jalowka v roke sovražnika. Tedaj je polkovnik dr. Bardolff s sabljo v roki dirjal pred svojim vojaštvom v boj in je vnovič zavojeval Jalowko, kar je postalo velikega pomena za zmago pri Komarovem.

Iz Karpatov prepodeni Rusi.

U. K. B. Budimpešta, 29. septembra. Od merodajnega mesta se nas pooblašča, naznaniti sledeče: Ob meji pri Körmezö pričela je bitka. Zanesljiva naznanila pravijo, da so naši vojaki sovražnika v bližini Okörmezö nazaj vrgli.

Iz komitata Ung se poroča, da je železniška linija pri Csontosu prosta. Od Csontosa odšli so monterji v Fenyevölgy, da uredijo zopet telegrafsko napravo. Iz tega sledi, da se je posrečilo, vreči sovražnika nazaj čez Fenyevölgy.

Smrt srbskega majorja Tankovića.

V zadnjih bojih ob Drini padel je tudi srbski major Tanković, ki je bil glavni povzročitelj grozovitega umora na naši prestolonasledniški diviziji v Sarajevu. Major Tanković zapovedoval je večjemu oddelku četašev; zadel ga je avstrijski šrapnel in ga usmrtil. Tanković stal je tudi na čelu morilske družbe „Narodna obrana.“ V ultimatumu, ki ga je naša vlada pred vojno srbski poslala, zahtevalo se je tudi, da se tega morilca kaznuje. Srbska vlada je takrat lagala, da Tanković ne more kaznovati, češ da je pobeignil. Zdaj se je srbska laž javnosti od-

krila. Enega morilca je torej že zadel usoda. Žal da je umrl kot vojak in ne na vešalah, kakor bi bilo to primerno za morilca!

Resen položaj v Srbiji.

Niš. Dne 17. septembra je sklical ministrski predsednik Pašić voditelje strank na dogovor z namenom, da se izravna velika nesporazumljenja, ki so se pojavila med strankami. V ti konferenci je priporočal Pašić, naj se sestavi koalicijski kabinet. Konferenca se je končala brez uspeha. Posamezni voditelji so izjavili, da se morajo najprej sporazumeti z izvršilnimi odbori svojih strank. Dvomi se, če se posreči sestaviti koalicijski kabinet. Posebno napredna stranka dobro vidi, da je neizogiben popolni polom srbske politike proti Avstro-Ogrski, ki so jo inauguralni dinastija in Pašić. Kolera se vse bolj širi v Nišu, kakor tudi v okolici. Bogatejše rodbine in osebe zapuščajo mesto. Pripoveduje se, da se dvor in vlada preselita v Skoplje. Skoro vsi časopisi so prenehali izhajati, ker nimajo papirja in potrebnega osebja. Vsak dan prihaja veliko pošiljatev ruskih vojaških časopisov, ki se dele med vojake. Ti časopisi so polni vesti o zmagah trojnega sporazuma.

Kako je delovala nemška križarica „Kaiser Wilhelm der Grosse.“

Poročali smo, da je bila v Rio del Oro od Angležev topoljena nemška križarka „Kaiser Wilhelm der Grosse“; ta križarka je Angležem več ladij uničila. Križarka je jadrala iz Bremena mimo Shetlandskih otokov proti Izlandu, kjer je 7. avgusta potopila ribiško ladjo iz Grimsbyja in vjela kapitana in 13 mornarjev. 15. avgusta je lovila ladjo „Galioian“, a jo je pustila, ker so se bližale angleške križarke. Dne 16. avgusta je potopila parnik „Kaspara“, 12 milj od Kanadskih otokov, in je vjela 69 mornarjev; zvečer isti dan je potopila angleški parnik „Nyanga“; nato se je odpeljala v Rio del Oro po premog.

Srbi v Zemunu.

Graški listi poročajo: Srbom je bilo le malo dni usojenih, da so se v Zemunu mudili in kmalu smo bili, hvala Bogu, teh težkih sanj rešeni. V srečo Srbom je bil položaj tak, da niso nobene škode napravili. Od prvega trenutka ko so Srbi vpadli, so morali zelo paziti, da jih naši ne obkolijo, niti časa niso imeli, da bi bili po svoji navadi plenili. Vse zasebne hiše so ostale nedotaknjene. Oropali so le neko veliko kolonialno trgovino in pri nekem zdravniku so si avtomobil izposodili, ki ga niso vrnili. Reko so Srbi prekorali na mostu napravljenem s čolni. Naši monitorji so dobro skriti opazovali prehod Srbov, ker je šlo za to, da nam veliko Srbov v roke pade. V Zemunu so srbski častniki proti plačilu jedli. Srbski vojaki so takoj polične napise odstranili in jih s srbskimi nadomestili. Za župana so Srbi določili nekega lekarnarja. Častniki v hotelu „Central“ niso ničesar plačali. Ko so naši vojaki prikorakali, so Srbi takoj mesto zapustili in sicer so bežali čez most prvi častniki, ki se jim je tako mudilo, da niso niti svojih stvari vzeli s seboj. Naši monitorji so pričeli na most streljati, most je bil porušen, še predno so prekorali Srbi reko. Ob tej priliki so Srbi veliko ljudi izgubili.

Dnevno povelje generalobersta Hindenburga.

Berolin, 25. septembra. (Kor. urad.) „Wolfov urad“ poroča: Vrhovni poveljnik vzhodnje nemške armade generaloberst Hindenburg je izdal naslednje armadno povelje: Vojakom VIII. armade. Nove lovrike ste pridobili za naše zastave. V dvanedni bitki ob Mazurskih jezerih in v večdnevem brezobzirnem zasledovanju daleč čez rusko mejo, ste sovražno armado, obstoječo iz 2., 3., 4., 20. in 22. armadnega zbora iz 3. sibirskega armadnega zbora, iz 1. in 5. strelske brigade, 53., 54., 56., 57., 72. in 76. rezervne divizije in iz 1. in 2. gardne

kavalerijske divizije, ne samo premagali, marveč razbili. Do sedaj smo zbrali več zastav, kakih 30.000 neranjenih vjetnikov, najmanj 150 topov, mnogo strojnih pušk in municijskih kolon ter številna vojna vozila. Število plena pa še vedno narašča. Vaši bojevitosti in obudovanja vrednemu naporu in korakanju ter vaši hrabrosti se imamo za to zahvaliti. Bogu čast, tudi v naprej bo z nami. Živelo Njeg. Veličanstvo cesar in kralj!

Uradno poročilo o našem položaju na jugu.

K. B. Dunaj, 29. septembra. — Uradno se razglašča: 28. septembra zvečer. Po več kot 14dnevni trdovratnih bojih med katerimi so naši vojaki Drino in Savo zopet prekorali, nastopil je na južnem bojišču kratki operacijski odmor. Naše vojaštvo stoji vse na srbskem ozemlju in se brani za sedaj v krvavo pridobljenih pozicijah proti nepretrganim trdovratnim napadom. Ti napadi končajo vedno z znatnimi izgubami sovražnika.

V zadnjih bojih se je skupno 14 kanonov in več mašinskih pušk pridobilo. Število vjetih Srbov je veliko, istotako število srbskih dezertarjev.

Poročila o srbsko črnogorski ofenzivi v Bosno nastala so vsled vpad podrejenih moči v od lastnega vojaštva skoraj popolnoma zapuščeno pokrajino ob Sandžakovi meji. Napravilo se je takoj korake, da se to pokrajino od sovražnika očisti.

Potiorek, feldcajgmojster.

Nevtraliteta Laške.

„Zakaj Laška ne gre znani? Kje je zdaj trozveza? Zakaj smo spoznali Laha!“ tako in enako se govori zdaj med ljudstvom. Nekateri govorijo še bolj pikro o laški „nevzestivosti“ ter hočejo reči, da so Lahi nas izdali. Treba je, da ljudstvo to vprašanje dobro razume, da ne bo sodilo krivo. — Cele resnice niti laški časniki ne povedo! Reči moramo celo, da morajo svojim čitateljem prikrivati resnico. Laški listi pravijo, da Laška nič ni vedela o avstrijskem ultimatu na Srbe, da ni bila obveščena pravočasno o nameranih napovedi vojske od strani Nemčije Rusom, in da bi bila dolžna iti v vojsko samo v slučaju, da Francija napade kot prva Nemčijo in Avstrijo. Vse to ne drži! — Med vrstami pa povedo laški časniki nekaj drugega! Laška se je odločila za popolno nevtraliteto v onem trenutku, ko je angleška napovedala vojsko Nemčiji. Zakaj? Pomislimo: 1. Angleško-francosko brodovje v Sredozemskem morju šteje 30 velikih bojnih ladij dobre mere in ima za podlago angleški otok Malto, ki leži ravno med Italijo in Tripolis, ki ga je Italija šele pred 3 leti zasedla! Lahi pa si še davno niso osvojili Tripolis in Cirinejke ter morajo tam vzdržati veliko stalno armado 80.000 mož! Tem vojakom mora Laška dovažati iz Italije kratkomalo vse, celo pitno vodo! — V tem trenutku, ko bi se torej Laška oborožena postavila na stran trozveze, je izgubljena za Laško afrikanška kolonija, in 80 tisoč mož bi moralo umreti naravnost gladu!

2. Nastop Laške za trozvezo bi torej Laško v vrtem hipu silno občutno zadel. Zadel bi Lahe ravno na najobčutljivejši točki: Laška bi izgubila v drugič kolonije, kakor jih je pred 18 leti izgubila v Abesiniji! To bi zadelo v živo laški ponos! Pred 3 leti je celo laško ljudstvo naravnost norelo samega navdušenja, ko je šlo za Tripolis. Lahi so hoteli popraviti sramoto v Abesiniji! Zdelo bi se zdaj italijanskemu ljudstvu, da ga izgubi zaradi Avstrije in Nemčije in bi vojska v sedanjem položaju bila silo nepopolna. Nobeni vladi pa ni mogoče, se na Laškem dolgo vzdržati proti ljudski volji, kajti ljudstvo je po nestrzdanem časopisja silno razburjeno: na Laškem politizirajo mase ljudstva in berejo

strastno časopise! Ti časopisi, ki so večinoma podkupljeni od Francozov, pa kažejo dan za dnevom na Tripolis in opominjajo Lahe, da se pretaka v njihovih žilah romanska kri.

3. Laška nadalje občuti jako hudo že zdaj posledice vojske na gospodarskem polju! Več 100.000 izseljencev se je vrnilo na Laško v teh dneh! Kaj bodo doma drugega kot stradali? — Delo, industrija je tudi na Laškem zaostala! — Da bi si laško ljudstvo nalagalo še posebnih žrtev za vojsko, o tem je pač treba resno dvomiti.

Že Bismarck je izjavil, da je nevtralizeta Laške velike važnosti za Avstrijo in Nemčijo. Seveda lepše bi bilo, da bi šla Laška z nami brez ozira na težavne razmere, v katerih se nahaja.

Avstrijski junaki v bojih pri Lembergu.

Vojni poročevalec lista „Pester Lloyd“ poroča:

V bitki, ki je divjala okoli Lemberga, je iz ogrskih vojakov obstoječe desno krilo še 11. t. m. velik uspeh dosgelo. Pri Ravaruskim pa so nas ogrozile velike mase ruskih vojakov; zato nismo mogli svojih dosedanjih uspehov izkoristiti in ofenzivo pričeti. Nam ni treba ničesar olepšavati, kajti mi nimamo ničesar tajiti. Natančni seznam števila vjetih Rusov ter pridobljenih kanonov in trofej dokazal bode moč, intaktnost in dosežene uspehe naše armade. Rusi, ki so se nam zoperstavili v velikih množinah, pripravljali so se za to vojno že dalje časa kakor mi, tako da se jih ni moglo s hitrim in odločnim navalom premagati.

Ves naš položaj razsvetljuje neprimerno zanimivi slučaj: V armadi našega generala Auffenberga se je moralo dati dva k r a t p o v e l j e, da se vrne nazaj; na prvo povelje vojaki niti verovati niso hoteli, ker niso mogli razumeti njegov vzrok. To je pretresljivo in označuje ves naš položaj. Že tedne sem v boju stoječi vojaki so vedno le videli, da so stalno zmagovito napredovali, da so napravljali ruske vjetnike, pridobivali ruske kanone in podili pod velikimi izgubami Ruse nazaj. Le vsled velikanske premoči pokazal se je položaj, ki je naredil potrebno vrnitev in novo grupiranje vojnih moči.

Zmagovito napredovanje generala D a n k l se je moralo zaradi tega vstaviti in tudi armada generala Auffenberga vsled tega ni mogla svoje naloge dokončati. Nič ni pomagalo, da smo Rusom grozovite izgube napravili. Kakor pripovedujejo naši vojaki, je za vsakih deset ustreljenih Rusov zopet dvajset drugih v vrsto stopilo. Zdaj bode v bojih bržkone nastopil odmor. Naši vojaki, ki so se cele tedne dolgo borili, brez da bi zamogli ponoči spati in se le en trenutek spočiti, ki so počivali le kadar so delali velike marše, se bodejo zdaj zopet okrepčali. Naše vojaštvo zamoglo se je doslej komaj nazaj držati. Nepremagljivo navdušenje vojakov vodilo je te vedno do novih napadov. Armada šla je nepremagljivo in v polni intaktnosti v defenzivo. Na tej jekleni steni se mora ruska premoč razbiti.

Od nemških bojišč.

K. B. Berlin, 30. septembra. Veliki glavni generalštab poroča z dne 28. septembra zvečer:

Na desnem krilu armade na Francoskem vršili so se danes doslej še neodločeni boji. Na fronti med rekami Oise in Mars vlada v splošnem mir. V napadanju proti förtov ob Marsi stoječa armada zavrnila je zopetne francoske na pade iz Verduna in Toula. Včeraj je oblegovalna artiljerija proti delu förtov v Antwerpenu ogenj zapričela. Naskok belgijskih moči proti zatvornim linijam bil je zavrnjen. Na vzhodu so se izjalovili ruski navalni, ki so se izvršili čez reko Njemen proti guberniji Suwalki. Proti trdnjavi Osowiec stopila je včeraj težka artiljerija v boj.

Cesar pri ranjencih.

Z Dunaja se nam poroča: Cesar je včeraj popoldne zopet obiskal ranjence. Posetil je rezervno bolnico Rdečega križa v Hegelgasse, kjer se nahaja okrog 500 vojakov. Na poti v bolnico je cesarja pozdravljala tisočglava mno-

žozica. Na čelu odlične družbe je pozdravil vladarja komisar za vojno pomožno oskrbo grof Traun, ki je tudi na kratko poročal o svojem inšpekcijskem potovanju po čeških deželah. Cesar je s posebno laskavimi besedami pohvalil delovanje Rdečega križa ter se na to v spremstvu raznih funkcionarjev podal v posamezne dvorane bolnice. Monarh si je najprvo ogledal veliko aseptično operacijsko dvorano kjer ga je na čelu usmiljenih sester pozdravila sestra Michaelis (nadvojvodinja Marija Terezija.) Nato je cesar stopil v dvorano, kjer leže ranjeni častniki. Vlada je z vsakim oficirjem govoril, dal si je pripovedovati vojne doživljaje ranjencev, kje da so dobili rane, vpraševal jih je sočutno, kako se jim godi, ali imajo holecine in večkrat se je pojavila v cesarjevem očesu gorka solza sočutja. Navzoči so bili globoko ginjeni, ko je vladar obljubil poročniku Madrichu, kateremu je bila odtrgana roka, da bo smel tudi z eno roko služiti v armadi. Nato je cesar obiskal dvorane, kjer se nahaja ranjeno moštvo. Tudi tam je cesar skoraj vsakega ogovoril in sicer po možnosti v materinskem jeziku, tolažil je vojake, ki so bili srečni in radostni nad milostjo vladarjevo. Na hodnikih so se bili med tem postavili rekonvalescenti, neki težko ranjeni podčastniki si je bil celo izprosil, pa so ga nesli v nosilnici na hodnik, da vidi cesarja. Vlada je ginjeno se smehljaje korakal skozi ta špalir, okrenil se je k težko ranjenemu ter ga ljubeznjivo tolažil. Ko si je cesar še ogledal kuhinjo bolnice in dve operacijski sobi, je zapustil bolnico. Tudi pri povratku ga je občinstvo na ulicah burno pozdravljalo.

Cesarjeva zahvala poljskim legijonarjem.

Dunaj, 28. sept. (Kor. urad.) Neka lokalna korespondenca poroča iz Krakova: Na udanostno brzojavko iz 370 mož obstoječega prostovoljnega oddelka poljske legije iz Tešinja je došel sledeči odgovor: Njegovo Veličanstvo je blagovolilo z zahvalo na znanje vzeti udanostno izjavo poljskega šlezjskega narodnega komiteja povodom odhoda prostovoljnega oddelka iz Tešinja ter najmilostnejše izreči svoje najvišje želje za bodoče delovanje prostovoljnega oddelka.

Kako je avstrijska četa 2000 Rusov vjela.

Korporal Hruby nekega dunajskega regimenta pisal je svojim starišem:

„Dne 5. p. m. ob 11. uri dopoldne dobili smo povelje, marširati od neke vasi v X. Bilo nas je 400 mož, med njimi en lajtnant, 4 korporali, 2 gefreiterja, jaz in en prostovolec. Marširali smo od 11. do ¼1. ure popoldne. Nakrat prišla je ena patrolja nazaj in je sporočila, da tabori okoli 100 korakov od nas 40 mož broječa sovražna patrolja. Marširali smo tja, razvil se je kratek boj in sovražniki so se udali.

V hvalo, da smo lepo z njimi delali, izdal nam je neki Rus, da stoji okoli 1000 korakov pred nami sovražna četa okroglo 2000 mož. Lajtnant vprašal nas je, ali naj gremo nazaj po večjo silo, ali pa naj sovražnika napademo. Kakor iz enih ust smo odgovorili: „Naprej! Zmaga ali smrt!“ Le težko se je odločil naš lajtnant, napasti petkrat močnejšega sovražnika. Marširali smo naprej in se pripravili. Takoj potem padli so prvi strelji. Nastal je grozoviti boj. Po kratkem boju smo vedeli, da smo vsi skupaj izgubljeni, kajti zmanjkalo nam je streljiva.

Vsled tega smo se odločili na boj za življenje in smrt. Mi šarži dali smo povelje: „Bajonett auf! Sturm!“ Dali smo znamenje in skočili navzgor. Čulo se je posamezne klice: „Z Bogom! Hura!“ in potem se je vnel boj, kakor si ga sploh ne more misliti. Borili smo se proti grozoviti premoči. Naši vojaki bili so sicer blede, ali pogumni in odločni. Vsak je molil, kajti vsak je videl smrti v oči; in vendar ni hotel nikdo zaostati. Prišlo pa je vendar drugače, kakor smo si mislili. V zadnjem trenutku prišlo nam je 80 do 100 mož od poljskega lovskega batajlona št. X na pomoč. Jaz sem čutil že mojo prestreljeno desno nogo otrpniti; hlače so bile že na nogo prilepnjene.

Medtem prišel mi je novi pogum. Neki Rus hitel je z bajonetom proti meni. Zabol me je v leva prsa. Stal sem. Hipoma sem obrnil puško in udarec s kopitom bila je Rusu plača. Zdaj smo

videli, da so Rusi svoje puške proč metali. Zapovedali smo jim z znaki, da naj zatvorbo pri puškah proč vzamejo. Dvema častnikoma pustili smo sablje, vzeli smo jim pa revolverje. Ko je tretji videl, da nimamo nobenega oficirja, potegnili je sabljo, ali ustrelili smo ga takoj. Vzeli smo vjetnike v našo sredo, da marširamo v X. Ko smo tja dospeli, sprejeli so nas tovariši z glasnimi klici. Vjeli smo okoli 2000 Rusov.

Neki ruski oficir je dejal: „Ako bi imel le en del takih vojakov, kakor ste vi, potem bi nas ne bili dobili!“ Ko so naši oficirji to čuli, so nas objeli. S prvim vlakom odpeljali so nas v garnizijsko bolnišnico v X. Ko bodem zdrav, grem takoj zopet na bojišče.“

Krvavi napad perzijskega plemena ob ruski meji.

K.-B. Konstantinopel, 29. septembra. — Kakor izve list „Ikdam“, je perzijsko plemo Suma i rusko pozicijo Sirdšik napadlo. Dva ruska oficirja in 200 ruskih vojakov bilo je ubitih, 40 vojakov pa ranjenih. Ostalo rusko vojaštvo je zbežalo in zapustilo 4 mitrajze, mnogo orožja in streliva. — (Tako se pričena torej tudi že v Perziji krvavi odpor zoper zverinsko nasilje ruskega carizma! Op. ur.)

921

Kuhaj z duhom. To je najnovjša deviza moderne ženske. „Staroprimari tajni recepti“ so se preživeli. Danes se pravi spremenjenim gospodarskim razmeram primerno dobro in okusno kuhinjo pejalji. Zato rabijo praktične, moderne gospodinje dra. Oetker prašek za pecivo. Pomaga jim štediti: na času, na delavni moči, na denarju. In zajame dobro izdelanje vsake vrste peciva. Svitla glava je najlepši in najboljši simbol te neobhodno potrebne kuhinjske pomoči. Kliče nam „Kuhaj z duhom.“

Knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik.

Dne 29. septembra praznovale je milostni gospod lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik svojo 25 letnico na lavantinskem knezoškofijskem sedežu. Knezoškof dr. Napotnik bil je rojen dne 20. septembra l. 1850. Za knezoškofa bil je imenovan dne 27. septembra l. 1889. Takrat je bil komaj 39 let star. In od tega časa sem je vladal lavantinsko diecezo.

Danes pač nismo v položaju, praznovati z bogve kakšnimi slovesnostmi to obletnico. Na vseh straneh teče kri, ves svet stoji v velikanskem viharju in kakor žitje v jeseni padajo vroča od smrtne kroglice zadeta človeška trupla. Bilo bi razburljivo, ako bi se v takem času prirejalo velikanske slavnosti, polne hrupnega veselja. In bilo bi tudi protikrščansko, kajti pravemu krščanskemu duhu je skromnost prva zapoved. Prepričani smo, da je tudi iz teh vzrokov premilostni knezoškof odpovedal vsa hrupna praznovanja.

Vsak pošten njegov prijatelj praznuje v srcu in z iskreno čeprav tiho željo ta jubilej. Tudi mi stojimo med gratulanti, ker priznavamo velikansko svoto pridnosti in dela, ki jo vsebuje teh preteklih 25 let knezoškofijskega vladanja. Mi smo tudi dovolj odkritosrčni, da ne delamo knezoškofa dra. Napotnik odgovornega za gotove rak-rane, ki so zlasti vsled prehudega politikanja v njegovih diecezi nastale. Tudi knezoškof je človek in en človek ne more pregledati vse. Vsled tega naš list in naša stranka tudi nikdar nista napadali knezoškofa, čeprav smo bili vedno v pravem in odločnem zmislu besede protiklerikalni. Mi se nismo dotaknili nikdar škofove osebe, čeprav so nam posamezni politikujoči duhovniki lavantinske škofije opetovano delali velikansko krivico. Danes, na dan škofovega ju-

bileja, pozabimo tudi na to krivico in odpustimo radevoljno vsem našim sovražnikom . . .
 Knezoškofa pa želimo krščansko roko, ki naj bude obenem železna roka. Kajti tako bude ta pastir uredil svojo čredo.

Cenjени prijatelji!

Politični in gospodarski boji za kmete, obrtnike in delavce postajajo vedno hujši. Od vseh strani se pojavljajo nasprotniki. Vsled tega pa je tudi treba, da si vsakdo nabavi list, ki mu vedno in povsod služi in ki zagovarja ljudske pravice.

„Š t a j e r c“

je tak list, v vsakem oziru neustrašen in pogumen.

Vsak pravi prijatelj ljudstva

bode torej:

1. „Štajerčev“ naročnik
2. Zahteval v gostilnah, tobakarnah, kavarnah in brivnicah „Štajerca.“
3. Agitiral za „Štajerca.“

Obenem prosimo ob priliki nastopivšega novega polletja vse one, ki so z naročnino zaostali, naj jo blagovolijo vposlati!

Vsi na delo za naš list!

Gospodarske.

Pozor pri uporabi umetnih gnojil! Čiški in kalcijev soliter skodujeta živalim, zato naj se pazi, da se ne bo namakalo ali izpiralo izpraznjenih soliterjevih vreč ali pa posod, v katerih se je hranilo soliter, v vodi in posodah, katere se rabi za napajanje živine. Ko se raztroša kalcijev dušec, osobito pa o vetrovnem vremenu, naj se dene na oči varnostna očala in obuje rokavice. Priporoča se tudi namazati nage dele trupla, kakor obliče, vrat in roke z vazelinom ali pa z oljem, da ne pride razjedljivo apno tako zlabka do kože in da se nesnaga lažje odstrani z gorko vodo.

Prodelj, t. j. v avgustu ali septembru s topol, brestov, jesenov, bukev, lip, jelš in lesk odsekane listnate veje, imajo, če se jih pravilno posuši in pravilno shrani, enako redilnost kakor dobro seno.

Da se mleko ne primisdi, naj se ne dene vret v suho kozico ali lonec, marveč v takšno, v kateri je stala že prej dalj časa voda.

Dobro, izdatno sredstvo zoper drisko je jerebika. Jerebiko skuhaj na vodi in vzemi 3 do 4 krat na dan po eno žličko te vkuhe.

Na kakšen način se pospeši rodovitnost sadnega drevja. Ker nastavlja sadno drevje v avgustu in septembru sadne popke za prihodnje leto in ker pripomaga k temu fosforova kislina, da se spremene lesni popki v cvetne oziroma sadne, zato je dobro, če se pognoji sadnemu drevju v tem času s fosfornimi gnojili. Doselej se je sponesla najbolje zmes fosfornatih in kalijenatih gnojil.

Ko se hoče poslati grozdje v daljne kraje, ravnati je tako-le:

1. S škarjicami naj se odščipnejo z grozda vse gnile, nezrele in pokvarjene jagode. Grozdi morajo biti popolnoma zdravi.
2. Vzame naj se samo grozdje takih vrst, katerega jagode imajo debelo lupino, kakor n. pr. zlahatina, malvazija i. dr. e.
3. Potrga naj se grozdje o suhem vremenu.
4. Za razpošiljanje grozdja so košarice najprimernejše.
5. Vsak grozd naj se, preden se dene v košarico, zavije v tenak ali svinlat papir. Za belo grozdje naj se vzame bel, za črno pa rudeč papir.
6. Ob straneh košarice naj se dene bolj močan a mehkej papir, na dno pa nekoliko lesne volne ali struževja in vrh njega plast spravljenega papirja. Najbolji za to je pivnik. Ko se je košarico naštrihalo z grozdem, naj se dene tudi navrh spravljen pivnik in nekliko lesne volne.
7. Grozdje naj se kolikor mogoče stlači v koša-

rico in napolni jo tako, da bo štrlelo iz nje za kakih 10-cm.

8. Ko se je košarico z grozdem napolnilo, naj se pokrov na več krajih prišije z vrvcio, a navrh pokrova prišije košček lepenke z naslovom.

Vojska

je pričela in nikdo ne ve, kako dolgo bode trajala. V teh resnih časih kaže se pomen društva

„Rdeči križ,“

ki skrbi za ranjence vojne, posebno očitno. Prosimo torej vsej, ki imajo čisto srce za našo domovino, da naj

žrtvujejo

za to prepotrebno društvo vsaj malo darilo!

Razno.

Cenjene naročnike prosimo nujno, da naj takoj zaostale naročninske zneske pošljejo, ker nam drugače pod nobenim pogojem ni mogoče, list naprej pošiljati. Naročnino je pri vsakem listu naprej plačati. List stane veliko denarja in mi moramo svoje obveznosti točno izvršiti. Prosimo torej še enkrat, da naj se nam takoj zaostalo naročnino vpošlje. Kdor bi tej prošnji ne ugodil, temu bi morali list vstaviti. Sicer pa prosimo tudi vse cenjene somišljenike in prijatelje, da naj „Štajerca“ razširjajo in z vsemi močmi zanj delujejo. Čimveč naročnikov in odjemalcev nam bodejo pridobili, temvečji in boljši bode naš prepotrebni list. Vsi na delo za „Štajerca“!

Cenjени naročniki! Skupno z listom „Pettauer Zeitung“ stopili smo v direktno zvezo s c. kr. korespondenčnim in brzojavnim uradom. S tem je „Štajercu“ omogočeno, da prinaša neposredno pred tiskom vedno še najnovejše telegrame iz bojišča. Za zunanje naročnike bode to gotovo velikega pomena. Kajti v „Štajercu“ čitali bodejo zdaj vedno najnovejša poročila. Za naročnike v Ptuj in okolici pa je to naravnost jako ugodna prilika. Kajti „Štajerc“ nabije v izložbenem oknu svojega uredništva takoj vsako došlo brzojavko. Vsak dan parkrat se vidi torej lahko v oknu najnovejše telegrame. Mislimo, da bodejo cenjeni naši čitatelji s to novo uredbo, ki nam nalaga seveda velike stroške, zadovoljni. Upamo pa tudi, da bodejo cenjeni prijatelji zdaj z vedno večjim navdušenjem za našega tako potrebnega „Štajerca“ delovali!

Cenjenim dopisnikom naznanjamo, da nam je z ozirom na stroge predpise sedanje cenzure popolnoma nemogoče, objavljati gotove polemične članke in dopise. Cenjeni dopisniki naj imajo tedaj potrpljenje; saj ga moramo tudi mi imeti! Prišli bodejo časi, ko se bode smelo zopet prosteje govoriti. Zdaj pa velja tudi za liste izjemno stanje!

Vojaško pokopališče. „Pettauer Zeitung“ piše: Kakor že poročano, umrl je eden v Ptuj prevoženih ranjenih vojakov. Bil je na bolnišničnem pokopališču pokopan. Gospod vikar Winkelmann sprožil je hvalevredno misel, da se naj na tem „pokopališču pozabljenih“ grobe za domovino padlih častno uredi in v časti drži, da se jih ravno ne kakor druge grobove sčasoma pozabi. Gospod župan Ornič prevzel je to misel z veseljem in je naročil vse potrebno,

da bode to vojaško pokopališče tako kakor na Dunaju in v drugih mestih spomenik resnega domovinskega čuta in hvaležnega spomina na žrtve te krasne vojne. O nadaljnjih korakih bomo svoj čas še poročali. Na vsak način imamo polno prepričanje, da bode ravno tako mesto kakor okraj in prebivalstvo misli tega vojaškega pokopališča polno razumevanje doprineslo.

Odlikovanje. Ptujčan gospod generalmajor Gössmann bil je z vitežkim križcem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo odlikovan. Čestitamo!

Tat. Opetovano predkaznovani hlapec Karl Eiter v Celovcu ukradel je nekemu trgovskemu slugi 20 kron. Tata so takoj zasačili in zaprli.

Požar. Dne 24. septembra pričela je goreti hiša posestnika Gobanc v Leppenu pri Železni Kaplji. Bržkone nastal je ogenj vsled neprevidnosti. Pogorela je hiša s svinjakom, nekaj pohištva in čez 2000 kron gotovega denarja. Hitri pomoči prebivalstva in orožnikov se je posrečilo, rešiti dve sosednji gospodarski poslopji, ki ste bili polni slame in mrve. Posestnik trpi za več kot 10.000 kron škode, zavarovan pa je le za malo svoto. Ob tej priliki se je zopet videlo, kako neprevidni so nekateri ljudje z denarjem. Namesto da bi pustili svoj denar v šparkasi, imajo ga raje brezobrestno doma, da jim ga kdo ukrade ali pa da v slučaju požara zgori.

Junaški strojevodja. Iz Nemčije se uradno poroča: Pri neki vožnji v svrhu rekognosciranja na Rusko-Poljsko odlikoval se je strojevodja Beck prav posebno. Na lokomotivi stal je poleg njega tudi stotnik Bader. Tega je zadela ruska kroglja in je padel mrtev na tla. Strojvodja Beck bil je od kosov železja ranjen. Obenem zadela ga je tudi sovražnikova kroglja in mu je predrla pljuča. Vkljub tej smrtnonevarni rani izdržal je strojevodja Beck še štiri ure na svojem mestu in je vodil lokomotivo srečno nazaj. Medtem ko se je nazaj vozil, moral je še izvršiti razna popravila, ker je lokomotiva vsled sovražnikovih strelav hudo trpela. Ko je došel na svoj cilj, padel je strojevodja Beck nezavesten skupaj in so ga odpeljali v bolnišnico. Nemški cesar mu je podelil za njegovo junaštvo železni križ 2. razreda, ki pomeni eno najvišjih odlikovanj na Nemškem.

Okrajna šparkasa v Slov. Bistrici darovala je 50 kron za „Rdeči križ“, 50 kron pa za družine pod orožje poklicanih vojakov.

Gasilno društvo v Ljutomeru darovalo je za družine pod orožje poklicanih vojakov 50 kron.

V boju padel. Poročati moramo zopet žalostno vest o smrti dveh Ptujčanov, ki sta svoje življenje za čast domovine žrtvovala. Gospod Johan Seidl, c. in kr. oberstlajtnant v deželno-brambenem infanterijskem regimentu št. 24, zapovednik 3. batajlona padal je v junaškem boju dne 9. septembra 1914. Pokojnik bil je že v večih bitkah; tako je preстал srečno tudi krvavo bitko pri Zamosci. Tudi dne 9. septembra komandiral je pridno, dajal vojakom pogum; končno se je tudi sam vlegel v vrsto vojakov, vzel puško in pričel na sovražnika streljati. Kar nakrat dobil je strel v prsa in bil takoj mrtev. — Na isti junaški način padel je v bitki pri Tomaževih gospod Maks Danko, c. in kr. stotnik v infanterijskem regimentu št. 8, lastnik signum laudis itd. Izražamo obema težko prizadetima družina pristrčno sožalje. Junaška pokojnika pa naj počivata v miru!

Prvi umrl ranjenec. Zadnja „Pettauer Zeitung“ poroča: V zadnji številki poročali smo o smrti enega v Ptuj prepeljanega ranjenca. Kakor čujemo, pisal se je pokojnik Nikola Grover in je bil pristojen v Apra-Karczisova v komitatu Arpas-Fogaras na Ogrskem. Pokojnik ni bil rusinske, marveč rumunske narodnosti. Katoliški vojni kurat mu kot nepriznanemu edino izveličevalne cerkve zadnjega spremstva ni hotel dati. Zato je prevzel to spremstvo tukajšni evangelični vikar G. Winkelmann. Da se nadaljnim takim v tem času dvojno neprimernim ter nerazveseljivim dogodkom enkrat za vselej konec napravi, prevzel je G. Winkelmann obenem dušno oskrbo za vse nekatoliške ranjence in bolnike v tukajšnih bolnišnicah.

Novе pisemske marke so se pričele za dobo trajanja vojne izdajati. Te 5- in 10-vinarske

marke prodalale se bodo za 2 vinarja dražje, torej po 7 in 12 vinarjev. Ako se kupi 80 komadov nkrat, potem znaša cena 5 K 40 h ali pa 9 K 35 h. Večja svota cena (torej pri vsaki marki 2 vinarja) prvorabila se bode za podporo vdov in sirot padlih vojakov. Nove marke priče se bodo izdajati dne 4. t. m.

Solski začetek v Mariboru. Kakor poročajo listi, pričel se bode redni solski podnik v Mariboru dne 15. oktobra.

Kontoristinja obsojena. Listi poročajo o obsodbi kontoristinje Milke Šmid iz Ruš, „Marburger Zeitung“ pravi dobesedno: „20 letna, v Podgorju, okraj Slovenjigradec rojena, ledična Milka Šmid, kontoristinja v Rušah, stala je danes dopoldne pred tukajšnjim okrožnim sodiščem pod obtožbo zločina razžaljenja člana cesarske družine po § 64 k. z. in prestopka proti javnemu miru in redu po § 305 k. z. Dotične izraze rabila je dne 30. junija t. l., dva dni po umoru prestalonaslednika. Sodba se je glasila na pet mesecev težke ječe.

Umrl je v Mariboru feldmaršallajtnant Edler von Michl. N. p. v m.!

Povožen je bil črnovojniški vojak Jožef Harz od osebnega vlaka Dunaj-Trst. Takih smrtnih nezgod na železniški progi severno od Maribora je že cela vrsta zaznamovati.

V transmisijo prišel je v trboveljskem rudokokopu 15 letni Miha Skoberne. Dva dni pozneje je nesrečni fantič v bolnišnici umrl.

Pomorske mine. Ena najstrašnejših orožij za obrambo obrežja so pomorske mine. Mine so pod morsko gladino, imajo običajno 2 metra premera in so nabite s 300 do 500 kilogramov dinamita. Največje mine pa vsebujejo tudi čez 1000 kg dinamita. Imamo več vrst min in sicer ovazovalne, one, ki se pogojno zažigajo s kopnega in kontaktne. Najbolj redke so opazovalne mine. Nahajajo se do 12 metrov pod morsko gladino in so zvezane z žico s suho zemljo. Kadar pride sovražna ladja nad mino, zažge kdo iz opazovalne štacije na suhem z električnim tokom mino, ta se dvigne, udari v ladjo in vsled silovite eksplozije se ladja potopi. Opazovalna postaja mora imeti zelo natančne karte, kje so zasidrane take mine, pri tem pa otežkuje, delo vlovanje morja, ki premika mine. Če se poškoduje žica, ki veže mino z opazovalno postajo, potem je eksplozija nemogoča. Prednost opazovalnih min pa obstoji v tem, da se vozijo lastne ladje brez skrbi čez nje, Mine s pogojnim zažiganjem so okoli 4 metre pod gladino. Kakor hitro trči ladja ob mino, ta eksplodira in ladja se potopi. Eksplozija mine pa se more preprečiti s kopnega in to se zgodi vselej, kadar vozi lastna ladja čez mino. Najbolj navadne so kontaktne mine, ki eksplodirajo vselej, kadar zadene vanje ladja. Prednost teh min je tudi v tem, da se zelo hitro raztresajo po morju in tudi hitro polove. Mina učinkuje nad vse silno. Mina potopi največjo ladjo, če ravno je razdeljen spodnji del ladje v več oddelkov. Nekatero državo si pomagajo proti minam na ta način, da ploveta pred vsako večjo ladjo dve manjši ladji, ki sta zvezani s precej globoko v morje segajočo verigo. Na ta način ali dvignejo mino ali pa eksplodira mina brez vsake škode. Mogoče pa je tudi, da z verigo odtrgajo mino od sidra, ki plava potem po morju dokler ne zadene ob trd predmet in eksplodira.

V Alzaciji-Lotrinški sunil je sovražnik včeraj v srednjih Vogezih naprej. Njegove napade pa se je krepko nazaj vrglo.

Pred Antwerpenom sta dva pod ognjem stoječa sovražnikova fōra razrušena.

Od vzhodnega bojišča ni ničesar novega poročati.

Dardanele zaprte.

Konstantinopol, 29. septembra. — Turčija je pustila z minami morsko ožino Dardanel popolnoma zapreti. S tem je v prvi vrsti ruska trgovina hudo oškodovana. Angleži so proti temu koraku brezuspešno protestirali. — (Tudi to je dokaz, da simpatizira Turčija z nami, kar je sicer popolnoma naravno. Op. ur.)

Rumunski kralj bolan.

Bukarešt, 29. septembra. — Poroča se, da je rumunski kralj Karol smrtnonevarno obolel. Ker je že čez 75 let star, bati se je najhujšega. Poroča se tudi, da se vrši v kratkem v Bukarešti jako važni kronski svet, ki bode tudi z ozirom na svetovno vojno svoje sklepe storil. Ta kronski svet se vrši začetkom prihodnjega tedna.

Boji v Srbiji.

K.-B. Budimpešta 30. septembra. — „Budapester Korrespondenz“ poroča:

Naša ofenziva v Srbiji koraka uspešno naprej.

Poskus Srbov, motiti našo otenzivo z zopetnim vpadom čez Savo, končal je s popolnim fiaskom. Naši v bližini stoječi obmejni vojaki so Srbe takoj iz dežele pregnali,

Velikanski angleški parnik se potopil.

List „Italie“ poroča iz Londona: Admiraliteta naznanja uradno, da se je veliki bojni parnik „Australia“ iz neznanih vzrokov potopil.

Velik izpad iz Antwerpena odbit.

Privatna poročila pravijo, da je poskusilo 70.000 Belgijcev iz trdnjave Antwerpen izpad. Nemci so jih trikrat s krvavimi glavami nazaj vrgli.

Proti Rusiji.

K. B. Konstantinopol, 30. sept. — Tukajšnji listi prinašajo poročilo, glasom katerega se emir iz Afganistana z vojsko 400.000 mož pod pogeljstvom njegovega brata Nasr Ullah Khan proti mestu Bešaver pomika. To mesto je ključ Indije. Neka druga 300.000 mož broječa armada pa maršira proti Rusiji.

9000 francoskih zamorcev ubitih.

K.-B. Berlin, 1. oktobra. — Listi poročajo, da je prišla 20. septembra neka francoska brigada 8000 Znavov (afričanskih črnih vojakov) v nemški ogenj mašinskih pušk. Razven 1000 ranjencev bili so vsi ustreljeni.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Položaj nemško-francoskih bojev.

Berlin, 1. oktobra. (Uradno.) Veliki glavni kvartir, dne 30. septembra ob 9. uri 40 minut.

Severno in južno od Alberta napredujoče močnejše sovražne moči bile so pod težkimi izgubami zanje nazaj vržene.

Iz fronte vojne linije ni poročati ničesar. Ob Argonah gre naš napad stalno, čeprav počasi naprej.

Pred zatvornimi fōri ob liniji Maase ni nobene spremembe.

Nagrobni spomeniki!

Slavnemu občinstvu se priporočam z mojo bogato zalogo iz krasnega marmorja, granita itd. izdelanih nagrobnih spomenikov. Izdelujem tudi vsa druga kamnoseška dela. 683

Spoštovanjem

Franc Koban, kamnosek, Račje-Fram
(Kranichsfeld-Fraenheim.)

Fino
odpadlo milo
pri stancanju lahko poškodovano, v raznih dišavah k. rože, vijolice itd., primerno tudi za nadaljno prodajo, v 5 kilskem poštnem zavoju.
Čisto fina kakovost ca. 60 do 70 kosov K 7-50 po povzetju.
Seifen-Versandhaus „Merkur“, Wien - Neulerchenfeld 48. 608

Franz Schönlieb,
tovarna orožja in izdelovalnica finih pušk, Borovje na Koroškem.

Direktni nakupni vir za mod. lovske puške Reparaturo, prenarodbe, strokovnjaško, zlasti nove cevi z nedoseženo sigurnost strela in nova kopita najceneje. — Ilustrovani cenik brez stroškov. 557

Lepa vila
v neposredni bližini Ptuja se pod urodinimi pogoji takoj proda. Več pove Josef Westak, Funtigamer Biederst., Marburg, Mühlgasse. 601

Učenec

iz boljše hiše, obeh deželnih jezikov zmožen, se takoj sprejme v trgovini z modnim blagom
Franz Karbeutz, v Celju. 687

Komi in trgovski učenec nemškega in slovenskega jezika zmožna, se takoj sprejmeta pri **Anton Krautsdorfer, Slovenska Bistrica. 690**

Mlinarski učenec se sprejme pri **Franz Halbwirt** lastnik mlina **Gösting b. Graz. 691**

PRIDNI KONJSKI HLAPEC se takoj sprejme. Prednost ima dosluženi vojak. **Franz Schosteritsch, Št. Vid pri Ptuj. 692**

Učenec

iz dežele, jako močan in obeh deželnih jezikov zmožen, se takoj sprejme v trgovini z železnino **Vinzen Leposcha, Ptuj. 695**

GOSTILNA

v večjem farnem kraju v bližini Maribora ob državni cesti blizu cerkve, enonadstropno poslopje, vrt za goste in veliki vrt za zelenjavo, se proda za 25.000 K. Naplaček K 10.000. Vprašanja pod „Guter Platz“ na upravništvu „Stajerca“. 626

Užigalice! Zahtevajte v vseh trgovinah, gostilnah, kavarnah, vpletajte v vsaki hiši izvrstne „Stajerčeve“ užigalice v velikem se jih naroči naravnost pri „Länderbank“, Dunaj l. drugače pa pri glavni zalogi **BRATA SLAWITSCH, PTUJ**, in vseh drugih zalogah

Učenec
v trgovini z mešanim blagom se takoj sprejme pri g. **Jožefu Presker** v **Žrečah pri Konjicah.**

V najem se da

od 1. prosinca 1915 kavnico zmožnemu gostilno **Löschnig** pri **Sv. Miklavžu**; takoj tudi fini novi lokali za vsako obrt na najbolj prometni cesti v Mariboru po zelo ugodni ceni. Vpraša se pri **J. Löschnig** posest. **Sv. Miklavž, pošta Hoče. 686**

2 učenca

za mesarijo in zelharijo, velika in močna se takoj sprejmeta pri **Johann Luttenberger**, mesarija in zelharija v **PTUJU. 675**

Sveža jajca

kupuje po najboljši ceni **J. Heller, Wien III., Kleistg. 20. 684**

Fotografije kot znamke (marke liki znamkam na pisnih), in dopisnice s sliko izdeluje po vsaki poštni fotografiji po ceni **Otto Neumann, Prag, Karolinent. Štev. 130.** Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franco. 689

Viničar 670

priden, ki se dobro razume v ameriških nasadih, se pod ugodnimi pogoji do 1. avgusta t. l. sprejme. Kje? pove uprava tega lista.

Krojač

priden in trezen, se takoj sprejme v trgovini z mešanim blagom pri g. **Jožefu Presker, Zreče (Rötschach) pri Konjicah. 694**

Polovnjaki

novi, lepi in močni ter zeleni sodi (Lagerfässer) se poceni prodajo. Vprašanja pri bišniku **Triesterstr. 11 v Mariboru. 693**

Straschill'ova grenčica iz zelenjave . . .

(Straschill's Kräuter-Bitter)

iz premiirane štajerske žgalnice finega domačega žganja in veledestilacije

Max Straschill v Ptujju.

To je izdelek najvišje dovršenosti in nedosežen v dobroti ter vplivu.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin. Izdeluje se iz najboljših kot domača sredstva znanih dobro vplivajočih zdravilnih zelenjav in korenin ter iz najboljših temeljnih snovi.

V Straschill'ovi grenčici iz zelenjave

vporebi se le izbrane najfinejše aromatične zdravilne zelenjave in korenine najizbornejše vrste. Ekstrakcija t. j. dobava in izsesanje vplivajočih snovi iz zelenjav in korenin, zgodi se po najnovejšem, znanstveno izkušenem ekstrakcijskem načinu. S posameznimi zelenjavami in koreninami se različno ravna in sicer na ta način, da se porabi za vsako rastlino (Droge) ono ekstrakcijsko metodo, po kateri se iz iste najboljše zahtevano snov izleče.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je čisti, naravni izvleček (ekstrakt) najboljših zdravilnih zelenjav in najboljše vplivajočih korenin.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

vpliva vsled svoje sestave milo na prebavljanje, okrepeča želodec in truplo in je jako prijetna.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je domače in želodčno sredstvo, napravljeno z ozirom na namen. — V nobeni domačiji naj je ne manjka!

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je neobhodno potrebna pri večjem telesnem naporu in štrapacah. Posebno priporoča se Straschillovo grenčico iz zelenjave za turiste, lovce, potnike na morju, vojaštvo, romarje itd.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je izvrstna dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin (garantirano prosta od vseh esenc in ostrih, zdravju škodljivih snovi.)

Zahteva naj se povsod izrecno

Straschill'ovo grenčico iz zelenjave

(„Straschill's Kräuter-Bitter“)

in zavrne naj se vsako drugo manjvredno blago.

MAX STRASCHILL v PTUJU

Proti okuženju

se moramo tembolj varovati, ker nastopajo zdaj nalezljive bolezni, kakor: šarlah, koze, kolera, tifus z večjo močjo. Zato

naj se rabi

povsod, kjer nastopajo take bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki mora biti v vsaki hiši na razpolago. Najprijubnejše desinfekcijsko sredstvo sedanosti je brezvodno

LYSOFORM

ki je brez duha, ni strupeno in je po ceni ter se dobi v vsaki lekarni ali drožeriji a 80 vinarjev. Vpliv Lysoforma je zanesljiv in hiter; zato ga priporočajo zdravniki za desinfekcijo na bolniški postelji, za umivanje ran, žulov, za antiseptične obveze in irrigacijo.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in vpliva antiseptično; zamore se vprabiti na najobčutnejši koži. Napravi kožo mehko in gibčno. Vi bodeite v bodoče vedno to izborno milo rabili, ki je le navidezno drago, v rabi pa jako ekonomično, ker je izdatno.

En kos stane 1 krono.

Pfefferminz-Lysoform

je močno antiseptična ustna voda, ki odpravi takoj in sigurno ustni duh, bledi zobe in jih konzervira. Zamore se rabi tudi pri vratnem kataru, kašlju in nahuju za grgljanje po zdravniškem predpisu. Par kapljic zadostuje za čašo vode. Originalna steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ daje na zahtevo zastoj in franko kemik HUBMANN, Dunaj XX., Petratschgasse 4.

Otročji vozički

za 12, 14, 16, 18, 20 K in tudi finejše sorte v velikem izboru se dobiva v veliki trgovini **Johann Koss** CELJE na kolodvorskem prostoru. (Zahtevajte cenik). 224

Mestna posredovalnica (Wohnung- und Dienstvermittlung)

za 103
službe, učence, stanovanja in posestva v Ptuj

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje. Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Peter Kostič-a naslednik Celje

na glavnem trgu zraven apoteke

priporoča svojo zalogo: Otročjih igrač, raznih vrst usnatega blaga kakor kofre, taške za šolo, za nakupovanje in za denar, toaletne reči, pisalne in kadične predmete. Razne stvari iz jekla npr. bestek, žlic, nože za žep in prave Solinger britve itd. Blago iz celuloida in roga, kako tudi pletarsko blago npr. korbe za potovanje vseh vrst. Razno blago iz stekla in porcelana, talarje, piskre, sklode, flaše, glaže in druge v to stroko spadajoče reči. Bazarni oddelek že od 20 vin naprej. Posebno lepe reči pa za 60 do K 1'20.

Karl Kasper

trgovina z mešanim blagom in zaloga smodnika

PTUJ

priporoča svojo bogato zalogo 857

špecerijskega blaga, z ukovih polen za kurjavo, nadalje smodnika ba lov in razstrelbe, cindžnore, dinamit ter predmete municije za lov kakor patrone, kapseljne, šrot itd., nadalje glavno svojo zalogo v umetnem gnoju za travnike, njive in vinograde i. s. Tomažovo moko, kajnit, kalijevo sol itd. po najnižjih cenah.

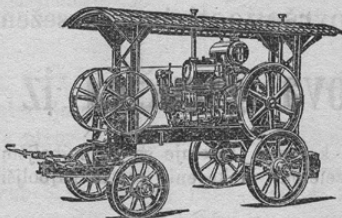
LANGEN & WOLF

Dunaj X, Laxenburgerstr. 53

zastopstvo: Inženir Franz Lach, Gradec, Theodor Körnerstrasse 47 II/10.

Originalni „OTTO“-motorji

za bencin, benco, perolin, „saugas“ in surovo olje.

Bencin-lokomobili

s streho ali brez nje.

Mašina za obdelovanje lesa.

Kompletno pohištvo za žage in mizarke delavnice.

Ledenice in hladilne uredbe.

Obisk inženirja, proračun stroškov, prošpekt 526 A. B. Z. zastoj.

Doslej prodanih motorjev je 121.000 z 1,300.000 konjskimi silami.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven kralnice in plinarske hiše postavljena je parna žaga vsakomur v porabo. Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Mladeniči, učne prostore,

tako pri rokodelskih mojstrih (obrtnikih), kakor pri trgovcih, oglasijo naj se pri sledečih načelnikih podružnic „Deutscher Lehrherrenbund“: 1146 za Ptuj pri g. Konrad Nekola; za Maribor pri g. Ernst Eylert; za Celje pri g. Karl Mörtl; za Ormož pri g. Stefan Brodar.

Ljudska kopel mestnega kopališča v Ptuj.

Čas za kopanje: ob delavnikih od 12. ure do 3. ure popoldne (blagajna je od 12. do 1. ure zaprta); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure dopoldne. I kopelj z vročim zrakom, paro ali „Bräusebad“ z rjuho K — 70

Warletz & Pečnik

trgovina z lesom Brežice na Savi največja zaloga vseh vrsti dolgega, okroglega in rezanega lesa po najcenejših cenah. Skladišča tik Save. 226

Hranilnica (Sparkassa) vlad. državnega mesta Ptuj

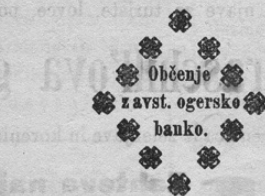
Vstanovljena leta 1862.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakršnega posla z avst. ogersko banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Vstanovljena leta 1862.

Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno - hranilničnem uradu.

Mestni denarni zavod.

Ravnateljstvo.

Giro-konto pri podružnici avst. ogerske banke v Gradcu.

Uradne ure za poslovanje s strankami ob delavnikih od 8-12 ure.

Posebno priporočamo veliko trgovino Johann Koss, Celje na kolodvorskem prostoru zaradi njene solidnosti, nizkih cen in velikega izbira, kjer se s samo dobrim blagom postreže; tam se vse dobi, kar kmet le potrebuje, naj si bode manufakturno blago, gotovih oblek za moške, ženske in otroke, klobuke, čevlje, sploh obutalo, štrikane in šifonaste srajce, kravate, otročje vozičke, nagrobne vence in trakove, z eno besedo vse.